

DOMOLJUB

Izidajo vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spiši in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 22. julija 1915.

Leto XXVIII.

Ob mlatvi.

Mlatev se je že pričela. Kjer imajo strojne zadrage, bodo letos prav posebno pokazale svoj pomen. Ko obdelajo pri čanih, bodo gotovo rade pomagale tudi mečlanom. Treba je napeti vse moči zlasti za mlatev; le s požrtvovalno vzajemnostjo se bo to nujno delo moglo uspešno izvršiti. Nekaj motorjev bi se še dobilo; tečaj za strojnike se je v št. Vidu pri Ljubljani zelo dobrim uspehom dokončal. Kjer bi si nabavili — morda izprva potom posojilnic — nove motorje, bi se dobili tudi strojniki.

O trgovini z žitom za prihodnje leto smo že pisali. Zlasti na to-le pa še posebej opozarjamo, da ne bodo ljudje prišli metet v nepotrebne stroške in kazni. Za lansko žito se je letos spomladi proglasila zapora, da ga posameznik ni smel drugam prodati, nego kamor je določila gosposka. Letos je to še strožje. Čim se žito loči od zemlje, ima gosposka vso oblast nanj. Vsaka medsebojna kupčija je prepovedana; trgovino z žitom bo imel samo vojni prometni zavod na Dunaju, in sicer po državno določenih cenah. K pšenici, rži, ječmenu, ovsu in koruzi pride še ajda, ki je bila dozdej-prosta. Izvzeto je dozdej še proso. Skoraj gotovo bo tudi sočivje — zlasti fižol — kmalu zajeto od državne oblasti.

Ne pozabimo tudi, da je spomladi šlo samo za primeroma neznatne ostanke žita, da gre pa zdaj za vso žitno letino v celi državi. Ko bi se bila lani ob začetku vojske preskrba z žitom tako uredila, bi bili pač imeli boljši kruh, nego ga uživamo sedaj. Po mestih in obrtnih krajih se ljudje zelo pritožujejo, da je moka za kruh skapa. Ni čuda; pšenice in rži se je ravno vesled tega, ker so prišle vladne naredbe tako pozno, zelo malo dobilo in zato se je seveda moglo koruzi le neznaten del

primešati. Saj je šlo še za koruzo težko. Zlasti Kranjska in Primorska, ki je v velikem delu navezana na žito, katero se od drugod pripelje, je mnogo izkusila v tem oziru.

Cene, po katerih se bo plačevalo od-slej žito, so bile določene v sredo, dne 14. julija. Nekako v sredi so med cenami, ki jih je imelo žito pred vojsko, in ki jih je imelo dozdej. Te-le so:

Za pšenico (100 kil) 34 kron, za rž 28 kron, za pivovarunjski ječmen 28 kron, za drugi ječmen 26 kron in za oves 26 kron.

Da bi ljudje hitreje omlatili in pristo-voljno oddali svoje žito zastopnikom ime-novane žitne družbe, se je dovolila za ne-kaj časa ti ceni doklada. Kdor proda pše-nico do 31. julija, dobi zanjo 38 kron, do 15. avgusta 37 kron, do 31. avgusta 36 K in do 15. septembra 35 kron.

Za rž do 31. julija 30 kron, do 15. av-gusta 29 kron.

Za oves do 30. septembra 27 K. Pro-dajalec pa mora žito spraviti do prve po-staje, ali do za to odločenega skladišča ali mlina.

Te cene veljajo do žetve leta 1916. in so že danes v veljavi tudi za staro žito. Naj ne pozabijo naši ljudje, koliko sitnosti so imeli pri sodiščih zavoljo krompirja, ne-liko tudi zavoljo pšenice in rži, češ, da so jo prodajali preko najvišjih cen. Ker ni bilo vse tako urejeno, kakor letos, ker se zlasti na Ogrskem niso držali določe-nih cen, in se zanje žito sploh dobiti ni mo-glo, in ker je marsikje tudi vojaška oblast višje plačevala, se je posredovanju naših poslancev posrečilo, da se je preganjanje v tem oziru ublažilo, in da se je mnogo kazni odpustilo. Zdaj to ne bo več mo-goče. Za to ne kaže drugega, nego popol-noma vdati se državnim naredbam in se strogo držati določenih cen. Cene za po-drobno prodajo moke se bodo v kratkem določile.

Za semensko žito bodo tudi posebne cene. Opozoriti moramo tudi na to, da mora biti žito, ki se odda vojni družbi, oziroma njenim zastopnikom, čisto. Če je več nego dva odstotka smeti ali plevel-nih snovi v pšenici ali rži, se za vsak za-četni daljnji odstotek odtegne na vsako kilo 30 vinarjev.

O tem ne more biti nobenega dvoma, da bo kmetom za lasno porabo prepušče-na večja množina žita nego doslej in da se bo tudi za krmo pustilo zadnje žito in vsaj neka ječmena. Čistilni stroji so letos nujno potrebni. Kdor ne bo očistil svojega žita, si bo sam znatno škodoval: trgali mu bodo pri ceni, ko bo prodajal, in za krmo ne bo imel toliko, kolikor bi mogel. ko bi očistil žito.

Večkrat smo opominjali, naj se skrbi za prirastek pri prašičih in pri goveji ži-vini. Zdaj, ko smemo upati na potrebno krmo, bo to znatno lažje, nego je bilo do-slej. Cene mesa kažejo, da primanjkuje živine; zato naj se nobeno tele, ki je spo-sobno za rejo, ne proda več mesariju. Pri prašičih moramo upoštevati tudi to, da so jih na Nemškem lani nad polovico poklali. Nemčija nima danes mnogo nad 10 milijo-nov prašičev, dasi jih je imela prej redno po 25 milijonov. Toliko bolj se moramo torej mi pečati s prašičerejo, ki bo v naših malotnih razmerah nosila lepe dohodke, obenem pa služila splošni koristi.

Naši fantje.

»Kaj pa Matijec? Kaj piše?«

»Piše.«

»No, in kako?«

»Dobro. Pravi, da je še zmerom živ in zdrav, tako da se sam sebi čudi. Nekaj strašnega, pa pravi, da je ta vojska. Ve-liko veliko naših da je že padlo, nekaj jih

je ujetih, dosti jih je pa tudi za vedno ob zdravje in ude. A vse to, pravi, da ni najhujše. Za dom in cesarja, smo prisegli, da damo kri in življenje, zato mora biti človek pripravljen, če treba, res darovati tudi vse to. Bog ne bo pozabil na nas, če storimo svojo dolžnost, pa naj smo zdravi ali bolni, živi ali mrtvi.»

»Kaj je torej najhujše?»

»Najhujše, pravi, da je — pa kaj bi vam jaz pripovedoval, čakajte, saj imam njegovo pismo; nate ga in ga sami preberite, ki vam gre branje dosti hitreje kot kateremu nas.»

Bral sem pismo in bil sem žalosten in vesel. Vesel sem bil fanta in vseh, ki so kakor on — hvala bodi Bogu! veliko naših fantov je takih! — žalosten sem bil, da pa drugi niso taki. V pismu se je bralo, kaj je Matijec videl v vojski, da še prej nikoli nikjer, tako sirovost nekaterih, tako izkvarjenost, tako brezboštvo, da mora biti krščanskega človeka groza. »Strašno je, kako nekateri kolnejo, klafajo, uganjajo vse grdobije, in nikogar ni, ki bi jim z mogočnim glasom zaklical: stojte! Ali nič ne mislite, kako blizu ste smrti in večnosti? Za duhovnika se ne brigajo, človeka, ki bi imel moč, pa ni. Veliko so tega krive seveda ničvredne ženske, ki se vlačijo za vojaki, veliko pa tudi oni, ki bi morali biti navadnim vojakom za zgled. Kako naj Bog blagoslovlja orožje takih vojakov? Vi ne veste, koliko je tu pohujšanja, kako težko se človek obvaruje neomadežanega! A ne le, da se žali Bog in zapravlja poštenje, takim ljudem tudi ni dosti mari za zmago. Kako neki? Odkod naj jemljejo pogum in moč? Komu je seveda še nekaj za čast, a prostega vojaka itak navadno ne čaka kaj posebnega, zato je takemu čast deveta briga, on misli, če ni pošten in Bogu zvest, samo na to, kako bi se izmaknil nevarnostim. Dragi, to vam rečem, največ junaštva je tam, kjer je Bog, kjer je vera, kjer je strah pred grehom. In še to vam rečem: največja sreča za vojaka je, če je bil član Marijine družbe. Pri našem polku nas je dosti, ki smo bili v Marijini družbi, in vsi hvalimo Boga, da smo bili. Če pridemo skupaj in se spoznamo, kako dragi tovariši smo si, kako bi vse dali drug za drugega! In nobenega med nami ni, ki bi pomisljal, če treba v boj, v nevarnost, v ogenj in smrt. Seveda je teh fantov tudi največ padlo; ni čuda, saj jih je sram, da bi se stiskali za druge, in jim vest ne dopušča, da bi se delali bolne, če so zdravi. A če so padli, blagor jim, lepše smrti ne bi nikdar čakali! Za vsakim se mi potoči solza, a v teh solzah je toliko tolažbe in veselja, da me je skoraj samega sebe sram, ko sem še zdrav in živ. Če pa tako hvalim Marijino družbo, nič ne rečem zoper Orle. Tudi orlovška zveza je storila silno veliko dobrega. Kako lahko je vojaku, če se je že utrdil kot Orel, in koliko lažje zmaguje težave, če mu je orlovska vzgoja okrepila voljo in značaj! A vzgajal nas je Orel vedno tudi na viteštvo in poštenje. Toda če sem ponosen kot Orel, moram vendar povedati, da sem pa še bolj vesel, da sem bil v Marijini družbi. Marsikaj nam more dati naravna vzgoja, a naša najboljša moč je iz Boga. Z otroškim zaupanjem v božjo previdnost in v

vednem Marijinem varstvu tako veselo grem na boj krvavi, kakor bi se šel igrati le orlovsko moreško! Ako pridem zdrav domov, bo moja srčna misel, kako privedi kar največ naših fantov v Marijino družbo. Tako so mi dejali tudi drugi, ker to terja od nas hvaležnost. Če hočete, da bo naše ljudstvo zdravo in krepko, verno Bogu, zvesto domu in cesarju, tedaj vodite fante v Marijine družbe!»

»No, oče, in kaj vi pravite na to?»

»Kaj bi dejal? Vesel sem fanta, res sem ga vesel, Bog mi ga ohrani!»

»Ali časih niste bili posebno vneti za Marijine družbe? Matijec je neki bil družabnik proti vaši volji?»

»Ne bom tajil, da nisem katere rekel zoper te družbe. Mi stari se najraje držimo starih šag in časih vsega tega ni bilo. Zoper bratovščine pa nisem bil nikoli.»

»No, no, saj vam nisem hotel ničesar očitati. Razume se, da se novih naprav ne moremo koj navaditi. A novi časi hočejo novih potov k napredku. Sedaj sami vidite, kakšnega fanta vam je vzgojila Marijina družba. Vesel ga je Bog, veseli smo ga mi in vesel je lahko takih fantov tudi cesar; armade takih fantov ne bo nihče premagal! Dragi so nam vsi fantje, če so le poštene, a seveda čvrsti in poštene bodo najlože, kakor pravi vaš Matijec, če bodo vrli družabniki Marijinih družb. Ti so zares v najboljšem pomenu — naši fantje! Naj bi nam svetovna vojska prinesla tudi to, da bi naša mladina z veselimi srcem hitela pod Marijino zastavo. Tega ne bo vesel le »Bogoljub«, ampak tudi »Domoljub«, zakaj tudi za naš dom, za našo domovino bodo taki fantje poroki lepših in srečnejših dni!»

Našim mladenkam.

Ko beremo po časopisih o bojih in raznih grozotah, ki vznemirjajo ves svet, ko gledamo ubogo ljudstvo in ogrožene naše drage slovenske domove, nam polni srce velika žalost. A še hujša bolečost nas pretresa, ko čujemo o moralni propasti nesrečnega ženstva.

Niso tukaj splošno vpoštevana slovenska dekleta, vendar je tudi marsikaj, kar ne dela ravno časti poštenim Slovenkam.

Ali ni dovolj gorja, prelite krvi in solza že eno leto? Ali hočemo izzvati še hujšo kazen, še večjo jezo božjo? Ali ni žalostno, da se kljub tolikim bridkostim vrše še taka dejanja? Slovensko dekle! Ako te preveva še pravi duh krščanske ljubezni, tedaj boš nastopila strogo proti takim dejanjem, ki kličejo prokletstvo nase.

Slovenska dekleta! Ali ne bomo branile v tej bojni vihri bolj kot kedaj svoje poštenje, svoj ponos? Ali se ne bomo izkazale uprav sedaj, da smo skalno nepremagljive in sicer iz ljubezni do teh, ki branijo nas in naše drage domove!

Človeka srce zaboli, ko gleda v teh bridkih dneh tako poniževanje mnogih deklet. Sramovati se moramo, da je v naših vrstah še toliko »lahkoživk«, katere nikakor ne znajo ceniti dekliske vrednosti. Res tako žalostno, da bi človek točil krvave solze! O, da ne pomislijo na ubogo

mučnike v bojnih vrstah, ki zrejo smrti v oči, na tisoče žrtev, ki umirajoč kličejo pomoči, na toliko trpečih mater, osirotelih otročičev in žena, ki so zagnjene v bridko žalost!

Po mestih in tudi na deželi je marsikje nastanjeno tuje moštvo. In med njimi niso ravno vsi zgledni! Slovensko dekle! Pokaži takoj svoje misli, ne daj se previrati! Ne bodi metla, za katero sme vsakdo prijeti; ne pusti poteptati v tla svoje časti! In ako si še tako preprosta, — pokaži pa, da si plemenita po srcu, kar prekaša vse drugo! Nikar ne dajmo prilike in povoda, da bi kdo po tujih krajih pripovedoval o lahkomišljenosti in neznačajnosti slovenskih deklet. Poštenost, dostojnost in srčno mežljivost je bil doslej častni znak slovenskih mladenk. Ali naj nam sedaj nekaj lahkoživk to častno priznanje urupa, zapravi za vselej? Pokažimo, kako nam je pri srcu neomadeževano slovensko ime! Pokažimo prav s tem svojo ljubezen do naših dragih bratov na bojišču. Z molitvijo, z lepim zgledom in z neomadeževanim življenjem lajšajmo njih trpljenje in skrb. Nedavno se je že neki višji jako ne prijetno izrazil o slovenskih dekletih. Ali čujete, kaj to pomeni?

Pozor torej, slovensko dekle! Pogumno v bojno črto zoper vse te podlosti, ki zmanjšujejo našo slavo, kratijo naš ponos. Delujmo povsod in z vsemi močmi za blagor mile očetnjave! Tako bo zopet zasijala na naših slovenskih domovih zlata zvezda srečnih dni!

Slovensko dekle.

Pregled po svetu.

Vest je izprašala. Avstrijska vlada je poslala 29. junija poslaniku Združenih držav na Dunaju posebno pismo, ki se v njem pretresava »nevtralnost« Amerike. V noti se izvaja med drugim tudi tole: »Izvoz ameriškega vojnega materiala ne stoji v soglasju z nevtralnostjo. Ne gre se namreč za to, da se zmanjša izvoz ameriške vojne industrije, ki ga je imela v času miru, ampak ta industrija se je ravno vsled vojne silno povečala. Da se je moglo ustreči veliki potrebi Angleške in njenih zaveznikov, je bilo treba obrate popolnoma izriniti, obstoječe izpremeniti in razširiti in ustvariti nove in zaposliti velikanske množice delavstva. Vse gospodarsko življenje se je izpremenilo. Nihče tedaj ameriški vladi ne more braniti, da s prepovedjo izvoza, ki koristi samo eni vojni stranki, ustavi ta ogromni izvoz vojnega materiala. Morebitnemu ugovoru, da je ameriška industrija pripravljena tudi Nemčiji in Avstriji dobavati vojni material, da pa vsled vojnega položaja tega ne more, se mora odgovoriti s tem, da je ameriška vlada gotovo v stanu temu odpuščati, kajti dovolj je, da Angleški in njenim zaveznikom zagrozi z ustavitvijo dobavljanja vojnega materiala, živili in surovin za slučaj, če se ne da prostosti zakoniti trgovini z Nemčijo in Avstrijo. Po tej poti bi ameriška vlada samo sledila svoji vedno zelo spoštovani tradiciji nastopati za svobodo zakonite pomorske trgovine.

Zato Avstrija apelira na Ameriko, da naj trezno presodi in revidira svoje dosedanje stališče.

Ali je že kaj upanja na mir? Neki ruski veleindustrijec se je tako-le izrazil (Voss. Ztg.): Sodijo, da Rusija z Nemčijo najbrže ne bo sklenila posebnega miru, pač pa je izjavila svojim sedanjim zaveznikom, da je nadaljevanje vojske brez cilja. Moramo pričeti z mirovnimi pogajanjimi. Rusi so pravi junaki, a brez orožja. Jasno je, da se morata po vojski približati Nemčiji in Rusiji. Rusom je bolj kot kdaj na tem ležeče, da delajo skupno z nemško industrijo.

Odposlanec ruskega carja v Cetinju. Car je poslal generala Kaulbarsa v važni misiji h kralju Nikiti na Cetinje. Skoro gotovo bo car skušal pregovoriti črnogorskega kralja, da izprazni Skader, ker je Italija protestirala pri sporazumnih vele-silah proti zasedenju mesta.

Preobrat? Iz Črnovic se poroča: Iz popolnoma zanesljivega vira se trdi, da Rusi svojo mejo nasproti Rumuniji zelo močno utrjujejo.

Svetovna vojska.

Italijani še nadaljujejo napade. — Naskoki v Dolomitih. — Zrakoplov nad Nabrežino. — Ganljiv prizor na Kalvariji pri Gorici. — Strašota zadnjega boja pri Gorici. — Rudi naskoki ob Dnjestru. Koroski polk se odlikoval. — Hindenburg se je zopet oglasil. — Med Vislo in Bugom se je ruska ofenziva podrla. — Nemci zasedli mesto Przasnysz. — Naši prodrli ruske črte vzhodno od Przasnysza in v okolici mesta Krasnostava. — Ruskih ujetnikov: 26.380 mož. — Nemške čete so se v Argonih dobro obnesle; ujele so 7000 Francozov. — Boji v Afriki končani. — V dardanelskih bojih se Angleži in Francozi ne morejo ganiti naprej. — Letalci nad Belgradom in Nevim Sadom. — Francoska ofenziva pri Arrasu je donesla francoski armadi izgube 78.500 mož. — Italijanska križarka „Giuseppe Garibaldi“ potopljena.

VOJSKA Z ITALIJO.

O grozni bitki pri Gorici, v kateri so bili Italijani občutno tepeni, izvemo se le polagoma več podrobnosti, ki se njih vsebina tako-le glasi: Bitka, ki je trajala dobra dva dni od Brd do morja, je končala s strahovitim porazom Italijanov. Izgube od kraško-furlanskega roba do Brd znašajo, kakor poročajo očividci, nad 50 tisoč. Gore mrličev pred našimi postojankami... Niti v Karpatih niso Rusi gonili v mesnico svojih ljudi tako, kakor delajo Italijani s svo-

jimi. — Predvsem so se bili in se še bi-jejo trdovratni boji za hrib Kalvarijo pri Gorici. Kraj Podgora pod Kalvarijo je vsled tega največ trpel vsled dosedanjih bojev. Na tisoče in tisoče granat in šrapnelov je bilo razstreljenih na Kalvariji in zadele so granate na Podgoro ter jo razdevale. Podgora je porušena, razdejana, požari so uničili več poslopij, obilo ljudi je bilo ubitih. Italijani poskušajo priti v Podgoro iz Grojne, ali vsi taki poskusi se izjalovijo, naši hrabri vojaki jih vselej vržejo nazaj in Italijani morajo teči navzgor proti Števerjanu.

Sodba o naših in o Italijanih — od očividca v Gorici. Naši imajo neznatne izgube, Italijani pa ogromne, pri naših raste pogum in zmagovestje; pojoč korakajo naši v jarke in druge postojanke, pri Lahih vpade srčnost; upijanjeni morajo uboge polentarje, da jih spravijo naprej do napada. Naši ujamejo mnogokrat neranjene vojake in pobirajo laške ranjence — alkoholizirane! Splošna sodba o italijanskem moštvu ni ugodna, boljši v vojaškem pogledu so baje častniki. O laški artiljeriji imamo pa tudi mi nevojaki gotovo sodbo. Nad 6000 granat je padlo samo na eno našo postojanko na Kalvariji tekom enega dneva, naši so imeli skupnih izgub komaj 20. Ko so Lahi naskočili isto postojanko, so jih naši pobili grozovito, nad 1000 mrtvih. Kdo ve, koliko ranjenecv so imeli Lahi samo tisti večer na tistem mestu. Streljajo Italijani strašno, a tudi strašno slabo. V Gorici niso napravili v vojaškem pogledu skoro nikake škode, da si so že poslali nekaj tisoč izstrelkov v mesto. Ali ne znajo ali imajo slabo orodje? Naši streljajo zelo po malem, a le gotovo.

Dogodki na italijanskem bojišču od 12. julija dalje:

13. in 14. jul. so bili na primorski bojni črti na posameznih točkah ljuti artiljerijski boji. Napadi več italijanskih pešpolkov pri Redipulji (vzhodno od Tržiča) so bili odbiti.

Zadnje dni so Italijani neprestano razsipali vojni material s tem, da so streljali na doberdobske planote; poskušali so tudi več napadov s pehoto, osobito med Zdravščino — Polazzo, a so bili vselej odbiti. — Gromenje topov se ob mirnem vremenu prav dobro razloči tudi na ljubljanskem polju in na višinah krog Ljubljane.

Ganljiv prizor na Kalvariji pri Gorici. Sovražnik napenja vse sile, da bi zavzel to višino. Na tisoče granat se je že zarilo vanjo. Vse je posuto s kosci železa... Na Kalvariji so triji križi. Enkrat je bila že Kristusova podoba s srednjega križa od sovražnega strela sirgana na tla. Vstal je iz svojega kritja Dalmatincev ter vzlic ognju in dimu in toči šrapnelov na tleh ležečo podobo vzel v svoje roke, nesel jo h križu ter jo zopet pripel na prejšnje mesto. Sam Bog je poveljal njegov čin! Kajti v hipu, ko se je odmaknil od kraja, kjer je Kristusova podoba ležala na tleh in stopil dva koraka proti križu, se zarije ogromna granata v zemljo, kjer je pravkar

stal, razpoči s strašanskim pokom ter pokrije vse na okrog z zemljo in kamenjem. Dalmatincu se prav ničesar ni zgodilo! Tovariši so mu častitali k hrabremu činu njegove pobožnosti ter občudovali varstvo božje, ki se je nad njim pokazalo. Križ pa, ki se dviga na gori, je za vojake znak neizčrpnih moči! Tam gori se čutijo varne. Sami pripovedujejo, s kakim zaupanjem se sredi granat in šrapnelov iz svojih jarkov ozirajo na križ, na Kristusa, ki z razpetimi rokami blagoslavlja nje in njih napore, ter stoji ob strani onim, katerim so bile zadejane pekoče rane, da jih junaško prenašajo, a tudi onim, ki v službi domovine umirajo in iščejo v Njem s svojimi zadnjimi pogledi milostnega sodnika.

Še nekaj iz zadnje vojske pri Gorici. Graški list »Grazer Volksblatt« je poročal: Bojna črta med Gorico in Tržičem je dolga približno 30 kilometrov. Proti tej točki je poslal Cadorna štiri armadne zbore, okoli 200.000 mož, tako da je prišlo na vsak meter sedem mož. Te čete je podpiralo 400 topov različnega kalibra, ki so kar razsipavali municijo. In kako je bilo pri nas? Nekaj primerov. Ena sama črnovojniška stotnija je dva tedna zadrževala dve italijanski brigadi. Nek orožniški stražmojster je samo z osmimi možmi držal neko višinsko postojanko pri Dobrdbu in zadrževal prehod sovražnika, med tem ko so se naše prednje straže mož za možem plazile v pripravljene postojanke na doberdobski planoti.

Štirikrat nad Trstom so že bili italijanski letalci; zmetali so na mestne dele 20 bomb — brez izdatne škode. Ena bomba je padla na vodohram mestnega vodovoda, ki pa ni napravila nobene poškodbe, pač pa je ranila eno žensko. Pri drugih napadih je bilo nekaj oseb ranjenih, par pa mrtvih.

V senci krogel. Tolminski dekan in poslanec Ivan Rojec piše 9. julija: Preteklo nedeljo 4. t. m. sem prišel do Sv. Lucije, in prav, ko sem šel po cesti, so prileteli od sovražne strani šrapneli v pozdrav. V župnišču pri Sv. Luciji pa sem opazoval, kako naši odzdravljajo sovražniku; to je bilo bobnanje topov in šviganje šrapnelov sem in tja! Pri Sv. Luciji je bilo v soboto porušeni več hiš. Na potu proti Tolminu sem šel po jako nevarnih mestih, katere sovražnik vedno obstreljuje. Končno sem prišel v Tolmin, kjer so šli maloštevilni verniki ravno od popoldanske službe božje, in koj nato so naznanjali sovražni šrapneli, da je prišel njihov dekan domov. V Tolminu samem ni vojakov, hiše večinoma zaprte, nekatere poškodovane, in ako ne bi topovi vedno nad našimi glavami bobneli, bi človek niti ne vedel, da je vojska. V bližini pol do enega kilometra silovito streljanje pušk, strašni boji, strašna smrt; a mi v Tolminu ne vidimo nič, ker je vse skrito. Govori se o krvavih bojih, a mi se niti ne zmenimo: ljudje hodijo v cerkev, po cesti, na polje, od obeh strani pa nad glavami švigajo krogle topov. Sicer pa smo prepričani, da bo zmaga na naši strani; čez

Sočo sovražnik ne pride; vsaj tako pravijo vojaki.

Zrekeplavec nad kolodvorom v Nabrožni. 14. julija zjutraj je prišel nek italijanski letalec nad nabrežinski kolodvor ter vrzel nanj več bomb. Škode ni napravil potrebne.

Napadi v Dolomitih. Naše postojanke v okolici Šluderbaha (ob meji južno od mesta Innichen) so imele 15. julija opraviti z italijanskimi četami, ki jih je bilo več bataljonov. Italijani so bili krepko odbiti.

Predil. Rabel in Naborjet. Proti tem zapornim fortom so namerili Italijani že takoj 25. maja topovski ogenj. Do začetka julija je nastreljal sovražnik v tej smeri nšto granat, vendar ni mogel podveti utrdbe Hensel, ki še vedno odgovarja. Enako se trdno držila zaporna forta Rabel in Predil.

Nekaj jih je padlo, nekaj je odstavlenih. List *«Avanti»* (bil je zaplenjen) je poročal, da je v bliki pri Gorici padel italijanski general marchese Raverra in polkovnik Archisi in Genli. *«Frankfurter Zeitung»* pa ve povedati, da je vsled poraza pri Gorici bilo upokojenih 20 generalov in polkovnikov.

Artillerijski boj na v. črti. Uradno poročilo dne 18. julija objavlja, da se izvajajo na vseh delih italijanskega bojišča močni artiljerijski boji.

Italijanska križarka potopljena. Dne 18. julija zjutraj je naš podmorski čoln blizu Dubrovnika torpediral in potopil italijansko križarko Giuseppe Garibaldi. Ta boja ladja je imela 550 moških posadke; dolga je bila 105 m, široka 18. Potopila se je v 15 minutah. — Slava naši morski sili, ki tako zvesto straži avstrijsko obalo!

RUSKO BOJIŠČE.

Na postojankah severnega bojišča je bilo do 15. julija malo ognja. Utrujete čete se morale dobiti deloma potrebnega počitka, deloma so pa Rusi spravili skupaj toliko moči, da so se ustavili in utrdili. Toda mogočno pričeto rusko prodiranje v prostoru severno od Krasnika se je kmalu ustavilo.

Črto Visle—Bug so Rusi utrjevali 8 tednov. Zadnji vojni svet je v navzočnosti carja sklenil tu najstrožjo ofenzivo. Med Krasnikom in Ljublinom, tako trdijo francoski časopisi, se mora doseči odločitev. Rusi so baje vrgli na to bojišče 300.000 novih rezerv. Toda načrt ofenzive Rusom ni prinesel pričakovanih zmag, ker so takoj nato pritisknile nemške moči severozahodno od Varšave in Visle ter zasedle več važnih postojank; vzele so tudi mesto Przasnysz, ki so je bili Rusi močno utrdili.

Hindenburg je torej zopet nastopil. Tudi na najsevernejšem bojišču so njegove čete osvojile več ruskih postojank v okraju južno od reke Njemen. Nemške čete so prodrle v prostor vzhodno od mesta Kalvarije in Suwalkija. Pri teh pohodih je bilo ujetih 3000 ruskih vojakov.

Ob Dniestrju, kjer se bjejejo Slovenci, so imele naše čete hude boje pri Nižniomu vzhodno od Stanislava. Boji so se nadaljevali vse zadnje dni; niti jih je bilo dne 14. in 15. julija 1860 padlih vojakov. V Pflenzertetu nemrli. Hi je izvalil h d napad se je poskušal odbiti, vendar je bil 16. 7.

Oh besarabski fronti so Rusi 12. julija z velikimi silami poskušali dobiti avstrijske postojanke, pa so bili zopet z natežnimi izgubami odbiti. Rusi so se tudi tu poslužili vojne zvijače. Poslali so k avstrijskim jarkom v knete preoblečene vojeke. Ko so Rusi došli v bližino jarkov, so pričeli metati ročne bombe, nakar so za njimi naskočili oboroženi Rusi. Avstrijske čete so napad opazile in ga hrabro odbile.

Tudi pri Sokalu, kjer so bili lani prvi boji, so jeli naši razvijati nove sunke ter so si osvojili več ruskih oporišč.

Zadnje sile napenajo. Glasom *«Novoje Vremja»* se je po celi Rusiji rekvirirala živina. Vsak posestnik sme imeti samo eno kravo, ki se mora ob bližanju sovražnika takoj odgnati. Na veliko se pobirajo kovinski predmeti iz medi, bakra, tudi zvonovi, za vojaške namene. Ustanavljajo se posebni oddelki, ki imajo nalog, da ob bližanju sovražnika nemudoma uničijo žito in druge poljske pridelke. Zadnji čas prebivalstvo na južnem Kurskem trumoma zapušča deželo. Viaki v Vindavo so prenapolnjeni.

Novi uspehi. Naznanila od zadnje nedelje dne 18. julija se glase splošno ugodno. Zdi se, da osrednja naša zavezniška čedanje bolj ogrožata trdnjavi Varšavo in Lvangorod. Ko so nemške čete zasedle severno od Varšave mesto Przasnysz, so se Rusi umaknili v že pripravljeno utrjeno črto vzhodno od omenjenega mesta med Vislo in Pisso proti reki Narevi; toda zvezne čete so tudi že to črto prodrle.

Enako so zmagnosno zlomile rusko črto avstrijske in nemške čete zahodno od reke Wieprza v pokrajini Krasnostava — blizu Ljublina. Skupni plen na obeh bojiščih znaša 26.380 mož.

Tudi pri Sokalu so naši izrgali Rusom trdovratno branjene postojanke.

Rusi pretiravajo. Vojni poročevalski stan naznanja: Rusko poročilo o zadnjih dogodkih pri Krasniku, po katerem so nas baje Rusi vrgli nazaj in od 5. do 7. julija ujeli 11.000 naših vojakov ter zaplenili več strojnih pušk, je zelo pretirano. Končno se ni čuditi, da rusko vojno vodstvo, ki več kot dva meseca ni moglo nič veselega poročati in ki je umaknilo svojo fronto od Dunajca do Zlate Lipe in Buča ter iz Karpatov do Krasnika in Zamošča, izrablja pridobitev par kilom. ozemlja, ter vsemu svetu in svojim zaveznikom o kolikor mogoče veliki zmagi poroča. — Kakor je naš generalni štab 8. julija poročal, smo na cesti Krasnik—Ljublin 4 km pred splošno fronto pomaknjeno vojno skupino vzeli nazaj pred sovražnikom, ki je frontalno in obkoljevalno napadal. To popolnoma krajevno umikanje je brez vpliva na sosednje skupino. Kakor razvidno iz zgorajšnjih poročil, so naši že daleč preko te črte.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Boji so deloma hudi, a so omejeni na manjše bojne črte. — Francoski napadi z ročnimi granatami pri Souchezu so bili 12. in 13. julija odbiti. — V gozdu Pretre so Francozi širikrat napadli, a imeli so samo občutne izgube.

Prč pa so nemške čete dosegle lepe uspehe v Argonih. Severovzhodno od Vindavele Chtetu so zasedle francosko črto,

več višin so Francozi morali zapustiti. Ujetih je bilo približno 3000 francoskih vojakov, med njimi čez 50 častnikov, zaplenjeni štirje topovi, 6 strojnih pušk in veliko materiala; osem topov je bilo uničenih.

Nemško uradno poročilo se glasi:

Francozi so 14. julija do noči ponovno poskušali zopet vzeti izgubljene postojanke v argonskem gozdu. Kljub temu, da so porabili veliko municije in zastavili močne nanovo došle sile, so se njihovi napadi zrušili ob neomagljivi nemški fronti. Na mnogih mestih je prišlo do silovitih bojov z ročnimi granatami in moža z možem. Z nenavadno visokimi izgubami je plačal sovražnik svoje brezuspešne napore. Stevilo francoskih ujetnikov se je zvišalo na 68 častnikov in 3668 mož.

Uspeh naših čet je tem pomembnejši, ker so Francozi, kakor ujetniki soglasno izjavljajo, za 14. julij, dan njih narodnega praznika, pripravili velik napad na našo argonsko fronto.

Tudi vzhodno od Argonov so se ta dan vršili večji boji. V gozdu Melencourt je naš ogenj preprečil napadalne poskuse sovražnika. V gozdu Pretre se je pred našimi postojankami z velikimi izgubami zrušil francoski napad.

Neko francosko letalo, ki je preletelo naše postojanke pri Souchezu, je bilo zadeto. Letalo je pričelo goreti in je padlo v sovražni črti na tla. Drugo letalo so nemške krogle pri Henin-Lietardu sestrelile, posadka je ranjena padla v nemški tabor.

Število francoskih ujetnikov v Argonih od 21. junija dalje znaša čez 7000 mož.

Ponesrečena ofenziva Francozov pri mestu Arrasu izkazuje velikanske izgube. Skupno število padlih znaša 78.300 mož.

SRBSKO BOJIŠČE.

Letalec iz Belgrada so poleteli dne 8. julija na ogrsko ozračje. Pozdraviti so hoteli z bombnimi bonbončki Petrovaradin in Novi Sad. Petrovaradinski trdnjavski topovi so se za to »prijaznost« zahvalili tako, kakor je pravilno: Obstreljevali so letalca, ki je imel namen razrušiti petrovaradinski železniški most. Toda zgrešil je. Bombica je padla v vodo. Drugi dan se je letalec zopet prikazal ter vrzel bombe na dvorišče vojašnice, ki je skopala veliko jamo. Naše krogle so francoskega letalca, ki se je posedil Srbom, obstreljevale; zdi se, da je bil zadet, dasi je plaval 3000 m visoko.

Naš odgovor. »Az Est« poroča iz Novega Sada: Da se odgovori na obstreljevanje Novega Sada, je obiskal neki naš letalec častnik v torek popoldne Belgrad in je metal bombe na vojaški tabor. Dvignili so se nato trije francoski letalci, ki so obkolili sovražnika in so v višini 2000 m streljali iz strojnih pušk. Letalcu se je posrečilo, da se je vrnil neranjen, dasi je bilo letalo poškodovano. Enega Francoza je sestrelil.

BOJ ZA CARIGRAD.

Na kavkaških tleh so se zadnji teden zopet obnovili boji, v katerih so Rusi izgubili do 2000 mož.

Na dardanelski fronti so skušali Angleži prodirati pri Ari Burnu. Po hudem artiljerijskem in infanterijskem ognju so

pešali in se umaknili turškim salvam. Enako silovit je bil tudi boj pri Sedil Bahnu. Angleško-francoske čete so bile odbite s hudimi izgubami. Izstrelile so zastoni okrog 60.000 granat. Posebno ljuto so napadli sovražniki 12. julija turške postopanke pri mestu Krithia, a vsi napori so bili brezuspešni. — Angleži in Francozi pošljejo vsak dan do 800 ranjencev v Aleksandrijo in v Marsilijo.

Že delijo. Italijanski listi poročajo, da sporazumne države nadaljujejo pogajanja radi Carigrada. Najnovejši predlogi rezervirajo Bospor in Pero za Rusijo, Stambul in Galato za Francijo in otoke ob južnem izhodu Dardanel Angležem. Ta delitveni načrt dokazuje, da Francozi niso več voljni izpolniti znane edine želje Rusije. — Kaj pa Italijani?

BOJI V AFRIKI.

Založba v Nemški jugozahodni Afriki je končana. Skoro eno leto odrezana od svoje domovine se je mala nemška garnizija, ki je bila vsled številnih bojev že itak decimirana, končno morala udati angleškemu Afričanom. Nemška jugozahodna Afrika, ki je večja kot poldruga nemška država, je s tem osvojena in bo šele po miru zopet oproščena. Najbrže bodo sedaj južnoafriške čete poslali v Evropo. Vrhovni poveljnik na angleški strani je bil Louis Botha, nekdanji višji general transvalske armade. Časi se izpreminjajo.

Tedenske novice.

Kolera preti. Prejšnji teden so umrli v Ljubljani štirje vojaki na znakih kolere. Treba bo previdnosti. Ne uživati nezrelega sadja!

Fredalec pa le ne sme iti. V Ljubljani je c. kr. državna policija zaplenila že dvakrat večjo množino drv zaradi previsokega navijanja cen. Prodajalec je zahteval že 46 K za klastro. Kdor ponuja drva 1 setenji dražje kot po 28 K, se pregreši zoper zakon z dne 1. avgusta 1914.

Nevihla. V sredo dne 14. julija popoldne je razsajala v škofjeloški okolici huda nevihla s točo. Na starološkem polju je napravila precej škode, ki bi bila pa bolj občutna, če bi žito po večini ne bilo že požeto.

Umrli je dne 14. julija v 71. letu stari upokoj. nadučitelj g. Andrej Grčar.

Na smrti je bila obsojena tovarniška delavka Elizabeta Mlinarič iz Gradca pri Ljubi. Nečloveško nezakonsko mater — delomorilko je zadela zaslužena kazen.

Prošenjska procesija. V nedeljo dne 18. julija se je razvrstila izpred Marijinega brga v Ljubljani velika procesija, ki se je pomikala po ljubljanskih ulicah dalje do cerkve sv. Antona Pad. na Viču. Pobožni verniki so priporočili našo vojsko in nje zmogovito moč mogočnemu priprošnjiku sv. Antonu.

Veliko denarja (3600 K) je izgubil Janž Kogovšek, gostilničar iz Zaplane, na svojem povratku z Vrhnike.

Padel je na italijanskem bojišču dne 5. julija znani ljubljanski plakater Peter

Matelič, star 49 let. V vojsko je šel kot prostovoljec; bil je že poprej vojak — deselnik. P. v m.l.

Devet krav je ubila strela dne 6. julija na paši pri Judenburgu na Štajerskem. Vsaka krava je bila vredna tisoč kron.

Deset korenjakov. V Špitaliču pri Kamniku živi posestnica vdova Alojzija Drlec. Ima deset sinov, ki so vsi vojaki. Osem sinov je na bojišču. O dveh sinovih, ki sta služila pri 7. lovskem bataljonu, že od jeseni ni nobene vesti.

Sedanje življenje na Vipavskem. Na Vipavskem je ponavadi. Sosedu se preveč ne bojimo. Ljudje so mirni in opravljajo pogumno poljska dela. Ves sadež izredno lepo kaže. Vino ima izredno ceno in ga je sploh težko dobiti. Sovražniki so še daleč, daleč od Vipave. In če jim je ob bistri Soči vroče, bi jim bilo še veliko bolj ob sivem Nanosu.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Jakob Čelihar, doma v St. Petru na Krasu. Od novembra do 24. junija ni bilo nobene dopisnice. Zdalj pa piše, da je ruski ujetnik, zdrav, in da mu ni preveč slabo. — Janez Hegler, posestnik iz Potiskovca (Struge pri Dobropoljah) je služil kot vojak-črnovojsnik; odšel je s prvimi na severno bojišče. Do novega leta je bil zdrav in neranjen. Potem pa ni bilo nobenega poročila, kako in kaj. Žena njegova je tugovala z dvema hčerkama na večjem posestvu; pričakovala pa je vedno, da se bo njen mož še oglasil. In res. Prišlo je pismo, ki jo je potolažilo. Mož se nahaja v Aziji čvrst in zdrav. — Martin Hribar, posestnikov sin iz Jereke v Bohinju. Nahaja se v Asabadu za Kaspijskim morjem. Domov piše: »Ravno en mesec smo se vozili in marširali. Ne delamo nič in zato tudi ne zaslužimo nič, ker nas je preveč.«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Vina je zmanjkalo v Gorici in okolici. Razprodano je vse, kar ga je kdo imel. Hektoliter je šel po 100—120 K. Nadrobno se toči po gostilnah, kjer ga je še kaj, po 1 K 80 v. do 2 K liter.

Kaj bodo rekli Italijani! Srbi so severovzhodno od Drača zasedli zopet sedem

krajev. Črnogorci so zasedli vse južno zaledje od Skadra. Grško napredovanje je dospelo do reke Semeni.

Kolera med ruskimi vojaki. V ruski vojski divja kolera, ki tudi pozimi ni prenehala. Ker so se zanemarile zdravstvene odredbe, se je sedaj kolera v ruski vojski strašno razširila. Namesto da bi na kolero obbolele vojake pustili v oskrbi »Rdečega križa«, jih pa armada vlačí s seboj od kraja do kraja; s čemer se je kuga raznesla in razpasla na vse strani.

Sodba Italijanov o Pulju. »V Pulju so Nemci nagromadili velikanske množine živeža in streliva. Nemčija je odposlala v Pulj kakor v Dardanele častnike, mornarje, mehanike in letalce. Operacije, ki jih vodijo Nemci, niso naperjene le proti Adriji, marveč sploh proti Sredozemskemu morju in tudi proti Dardanelam. Pulj je danes velikanski podkop. Vsa vojaška poslopja so zvezana z električnimi žicami, ki lahko vsak hip zažgo razstrelivo. Štiri mesece so to nemški častniki izpeljavali.«

Dve srbski ladji sta zleteli pri Črni vodi z bencinom in s petrolejem v zrak. Bencina sta vlekli 20 in petroleja 52 železniških voz.

Srbski poslanik pri Vatikanu. Bivši srbski poslanik na Cetinju dr. Gavrilovič je došel v Rim, da kot prvi prevzame srbsko poslaništvo pri Vatikanu, kakor je bilo sklenjeno v konkordatu. Gavrilovič je sprejel kardinal državni tajnik. Nato je bil poslanik sprejet od sv. očeta.

V Lvov se vrača redno življenje. Dela pri popravilu železniških prog hitro napredujejo in zveza z zapadom bo kmalu redno obratovala. Tudi lvovski glavni kolo-dvor je že v toliko popravljen, da se je mogel obrat začeti. Škoda, ki so jo povzročili Rusi ob svojem odhodu na kolo-dvorskih zgradbah, se ceni na več nego 16 milijonov kron. — Nemški generalni konzul Heinze v Lvovu se je že vrnil z Dunaja semkaj. — V onih mestnih delih, kjer so Rusi zanemarili zdravstvene odredbe, so se množili slučajni azijske kolere, nakar so naše sanitetne oblasti takoj odredile vse potrebno, da se prepreči nadaljnje razširjanje kuge.

Tudi Rusi molijo. Sv. sinod je zapovedal vsled carjevega ukaza, naj se pri-rejajo po vsej ruski državi procesije in prošenjske pobožnosti za pomoč v težav-nem položaju.

V Varšavi je strah. Te dni je 18.000 meščanov zapustilo Varšavo; izgnali so jih pa 80.000. Jelnike so prepeljali v Moskvo.

Tako dolge bojne fronte še ni bilo. Fronta severnega bojišča je dolga 1600 km. Ako bi potisnili Ruse iz Poljske, bi bila fronta komaj 400 km dolga.

Slaba letina bo — kakor sodijo — v Rusiji, ker je huda suša žitu preveč škodovala.

Še novi nabori. S 1. julijem so morali na vojaški nabor vsi ruski mladeniči, ki so dovršili srednje šole.

Ruska križarka potopljena. Bolgarski listi so objavili novico, da je bila ruska križarka »Rurik« kakih 80 milj od Odese torpedirana in potopljena. Križarka je za varstvo spremljala prevozne ladje, ki so tovorile francosko municijo za rusko vojsko.

Na Vačah so imeli na nedeljo že tretji pogreb iz Marnove rodbine na Gornjem Logu. Dne 24. maja so pokopali umorjeno mater Heleno Primožič, naslednjo nedeljo hčer Franciško, ki so jo semkaj pripeljali iz ljubljanske bolnišnice. Umrli je vsled rane na glavi, kamor jo je morilec udaril. Zadnjo nedeljo, 18. julija, so ga zagrebli še Ivano Primožič, omoženo Lovše, ki je shirala na posledicah nesrečnega poroda vsled pretresljive smrti svoje matere in sestre. Sledu za morilci še ni, pač pa nekateri menijo, da se je grozni umor izvršil vsled maščevanja.

Imenovanje. Avstrijski cesar je imenoval prestolonaslednika Karla Franca Jožefa za generalnega majorja in kontreadmirala.

V Pulju so dobili trojezične napise: hrvaške, nemške in italijanske. Tako je odredila vlada sama.

Deset ladij so potopili Angležem nemški podmorski čolni v prvem tednu meseca julija.

87.000 žensk se je vpisalo na Angleškem za izdelovanje streliva po tovarnah.

»Avanti, avanti!« Italijanski naskok se prične z običajnim artiljerijskim ognjem. Potem sledi brezkončno kričanje: »Avanti! Ragazzi! Evviva Savoya! Corraggio!« (Naprej, fantje! Živio Savoya! Pogum!) Med temi klici se jame oddelek pomikati, naši pa jim kličejo: »Avanti, Salamuči! Formaggio! Corraggio!« (Naprej, Salamuči! Sir! Pogum!) Redkokdaj pride do bojev iz bližine, če pa pride, potem so strašni.

Ni golo naključje. (Prizori ob obstreljevanju Gorice.) 1. Redovnica moli pred Najsvetejšim v stranskem koru. Ko je že dolgo molila, se preloži, sama ne ve zakaj, k drugemu oknu. Še ni bila tam, kar poči sovražni šrapnel in smrtonosno železje se zarije v tla ravno na tistem mestu, kjer je ona prej klečala. Ko bi bila ostala tam, na mestu bi bila mrtva. — 2. Zopet druga redovnica, usmiljenka, gre popoldne počivat, ker jo čaka ponočna služba pri ranjenih vojaki. Sama ni vedela zakaj, a zgodilo se je samo tisti dan, da se vleže ne v svojo lastno, ampak v posteljo svoje tovarišice. Kmalu nato predere šrapnel njeno posteljo in tla pod posteljo. Uš. je gotovi smrti. — 3. Krščanski go. se pelje po opravi iz mesta. Tik mesta se razpoči sovražni šrapnel ravno nad njegovo glavo ter sipa svojo morilno vsebino na vse strani. V tisti nevarnosti vzdihne: »Jezus, Marija, varujta me!« In glej čudo! Ne gospoda, ne konja ni zadela niti ena krogla, četudi je okoli in okoli voza deževalo iz razpočenega šrapnela. — Vse to se je zgodilo zadnje dni v Gorici.

Panamski prekop. Prve tri mesece obratovanja se je prepeljalo po novem medmorskem prekopu na 202 ladjah čez en milijon ton raznega blaga, predvsem žita.

Vojsko končati je hotel neki zmedeni profesor Fr. Hol, ki je 4. julija v New-Yorku dvakrat ustrelil na milijonarja bankirja Morgana. Krogla mu je prodrla prsi. Ko so ga prijeli, je re-

kel, da nima nič proti Morganu, marveč bi rad s svojim dejanjem pospešil konec evropske vojske.

Iznajdljivost naših »železnih«. Ko je ob Dnjestru bilo treba odbiti hud odpor ruskih sil, ki so branile prehod čez reko, so naši meni nič tebi nič zabredli v vodo in neprestano dalje streljali. Pomagali so si tako, da so eni dvignili druge na svoja ramena, ti pa so potem prosti nadležnih valov lahko streljali. Ko je naša težka artiljerija zapalila ob reki ležeče mesto Bukowce in nekatere druge vasi, so se morali Rusi na celi črti umakniti.

Kakršna vojska — taka odlikovanja. Prsa odlikovanih Francozov diči framašonska zvezda s peterimi prameni. Kakor drugod ima sicer tudi Francija kot znak odlikovanja vojni križec, ki visi na traku; a zraven je pripeta tudi framašonska zvezda, nad njo pa lovorova vejica. Italija je imela že poprej peteroprmeno zvezdo kot vojni znak. Nekaj čudnega nesoglasja je v tem, ako tudi duhovnikom dele taka odlikovanja s »prestožidarskim« znakom.

Dar sv. očeta Benedikta XV. za vojaške kapele v naši armadi. Dunajski nuncij je po posebnem naročilu papeža Benedikta XV. izročil apostolskemu vojnemu vikarijatu 5000 kron kot prispevek za nabavo vojnih kapel, da se udeleži skrbi za pastirstvo v c. in kr. armadi.

Vzel ga je na muho... Franc Virtič, doma iz Klanjca pri Lučanah, piše dne 28. junija z italijanskega bojišča svojim domačim: Včeraj smo imeli štajerski črnovojniki posebno srečo. Ob visoki planini P... smo uničili dve italijanski stotniji. Z višine smo pošiljali proti Italijanom cele plazove kamenja. Navadne in strojne puške, ročne granate in topovi so grozno mesarili med Italijani. Na kakih 800 metrov oddaljeni višini je naš poročnik za neko skalo opazil italijanskega generala. Tri najboljše strelce naše stotnije je določil, da morajo vzeti sovražnega generala na muho. Prvi je sprožil črnovojnik Jakob Puconja, doma iz radgonske okolice. Italijanski general se je zvrnil po pečini. Poročnik, ki je skozi daljnogled opazoval učinek streljanja, je veselo vzkliknil: »Dobro si meril, Jakca!« ter mu izročil 20kronski bankovec kot darilo. Po celi bojni črti se je hipoma raznesel glas, da je vojak naše stotnije zadel italijanskega generala. Med Italijani smo opazili burno vrvenje in tekanje. Padli general je bil gotovo kak višji poveljnik.

Naši »železnici«. Narednik Anton Sterle piše: Za bregove Dnjestra in njegove prehode se je v zadnjem času bojevalo tudi mnogo Slovencev. Kar so naši tu storili, se mora šteti med najdrznejše junaške čine avstrijske armade. Rus se je tu močno uprl, toda naši so si znali tudi tu pomagati... Večina naših ranjenecv se nahaja sedaj v krasnem sedmograškem mestu Kotoszar. Kar je najbolj čudno, je to, da bremo tu v daljni Sedmograški vsak

dan »Slovenca«. — Graški list »Tagespost« priznava junaštva naših Slovencev, ko piše: »Južno od Dnjestra zvesto straži Pflanznerjeva armada. Hrabrost in v neštevilnih bojih preizkušeno junaštvo Kranjcev, Štajercev in Korošcev nam jamčita, da ne bo noben Rus več stopil na bukovinska tla.«

Car za mir. Rezervni podčastnik F. Lapajne piše z dne 26. junija g. kontrolorju Ivanu Tušarju v Idriji: »Včeraj je bil v naši fronti dveurni odmor. Pokopavali so padle vojake, med katerimi je bil neki pri stotniji zelo priljubljen Idrijčan. Naj počiva v miru, junak! Vojaki z obeh strani so se med premirjem sestajali, si podajali roke in govorili med seboj. Tudi naš nadporočnik je imel priliko spoznati svojega nasprotnega poveljnika. Ruski vojaki pravijo, da jim častniki privedejo, da bi car rad mir sklenil, toda avstrijski cesar noče nič o tem slišati. To seveda ne bo res; ima le namen zbuhati sovraštvo do nas, njih cesarja pa v lepo luč postaviti. Po preteku premirja do noči ni padel noben strel. Naši sovražniki so morda premišljevali, zakaj morajo streljati na tako dobre ljudi...«

Prava beseda o pravem času, posebno kadar mučijo človeka glavobol, migrena, zobobol, revmatične ali druge bolečine: »Vzemite Elza-fluid, olajšal bo bolečine! 12 steklenic tega jako priporočanega zdravila pošlje za 6 Kron poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 16 (Hrvatska). Če se težkoče v prebavi, vzemite Fellerjeve odvajajoče kroglice z znamko »Elza-kroglice«, 6 steklic 4 K 40 v presto poštne.

Listek

Povest o izgubljenem denarju.

Spisal Ivan H r a s t.

(Dalje.)

Dan je potekal za dnevom, prešla je jesen in že je nastopala zima s svojimi prvimi poslanci. Slana je ležala na debelo po travnikih in vrtovih, nebo je bilo večinoma oblačno in kadar se je prikazalo solnce, je viselo nizko na nebu, napol ugaslo in mrzlo. Brez moči in prave svetlobe. Vse je kazalo, da naj bo v kratkem dnevi, ko bodo treba iskati zapečka in kožuhov ter gledati v svet izpod gostih, skrbno podvezanih kučem.

Tako pozno v letu je že bilo, a Ljuz Zemljak še ni ukrenil ničesar za svojo hodočnost. Roke so mu visle le no navzdol, možgani so mu bili razbeljeni od vednega razmišljanja in večnega mučenja samega sebe, oči so mu bile močne in rdeče kakor da bi vedno jokale. Neko prokletstvo je ležalo nad njim in nad hišo, da se ni mogel ganiti,

da ni mogel najti moči, ki je ležala skrita v njem, da je ni mogel potegniti kvišku in se ž njo oprijeti resnega in pravega dela. Pa tudi njegova vnansjčina je začela sčasoma propadati. Obledel mu je obraz in se podaljšal, obleka je začela viseti na njem. Ljudje so ga gledali začudeno in pomilovalno, a nihče ni vedel, kaj mu je, nobenemu ni hotel razodeti boli svoje duše.

»Jetičen je, pri vojakihi v Bosni jo je izkupil.« so si šepetali ter ga gledali od strani.

Z najskrbnejšim očesom pa ga je opazovala mati, ki je edina vedela, kaj je sinu, in slehni dan je bila nje skrb večja. Stara je bila, njena moč je bila izginila, a tudi njene misli niso mogle več biti sveže kot nekdanj, zato sama ni vedela, kaj bi mu svetovala, da bi bilo prav. Vendar se nekega večera oglasi in pravi:

»Pa bi stopil doli k trgovcu, kjer si se učil. Pozna te, morda ti posodi nekaj denarja in ti upa tudi nekaj blaga, da začneš trgovino. Mislim, da bi bilo prav, Lojze!«

Lojze se hripavo zasmije.

»Kako bi mi dal, ko bi s tem škodoval samemu sebi! Kar bi potegnil jaz nase, bi odpadlo njemu. Tako nesebičnih ljudi ni več na svetu, mati!«

Umolknila sta. Vendar je ta materin nasvet Lojzetu ucepil misel, da bi si res kje izposodil nekaj denarja in da bi poizkusil začeti. Razmišljal je vso noč o tem in drugega dne zgodaj se je odpravil v bližnje mesto. Tam so mu posodili tristo goldinarjev na hišo. Več ni hotel vzeti, poizkusiti je hotel s tem. Prav s tako veliko vsoto je hotel začeti, kakršno mu je daroval pokojni nesrečni prijatelj. V spominu nanj je hotel nastopiti novo pot.

»Ako me vidi sedaj s svojega vzvišenega bivališča pokojni dobrotnik, mi bode odpustil in me bode blagoslovil,« si je dejal, ko je prejel denar in začel urejati sobo za prodajalno...

V tem delu in v teh skrbih je nekoliko obledel spomin na izgubljeni denar in veselejši izraz je polagoma zasijal na njegovem obrazu. Začel se je čuditi samemu sebi, da je hodil toliko časa okoli brez dela kakor bi bil izgubljen in da ni prišel na to misel že prej.

Pred božičnimi prazniki je odprl svojo prodajalno. Ko je stopil prvi kupec vanjo, se mu je zazdelo, da se je napolnila soba s svetlobo, kakršne še ni bilo v njej in da se je razširila po njej neka posebna toplota, oživljajoča in okrepujoča...

III.

Minilo je leto dni, odkar je imel Lojze prodajalno v Selu. Toda njegove nade so ga varale; šlo je tako počasi izpod rok, da ni bilo imena vredno. Prvi mesec je še nekam kazalo, toda pozneje so vedno redkeje cepali odjemalci v njegove prostore; dostikrat se je celo

zgodilo, da se niso po ves dan odprla vrata in da je v svoji prodajalni umiral dolgega časa in vznemirjenosti sam od jutra do večera. Kakor bi bilo začarano, nikamor se ni hotelo geniti, nobeno življenje ni hotelo v njegovo hišo! In Lojzetu je zopet začelo upadati srce, polasčala se ga je vedno češče slaba volja, njegove misli so krenile zopet na ono pot, ki jo je hodil, preden je odprl prodajalno. Sam sebi je zopet pravil, da je njegove nesreče kriva ona usodepolna noč, ko je izgubil prijateljev darovani denar. Edino na njem je ležal blagoslov in z njim se je ta blagoslov izgubil za vedno in se ne povrne nikdar več, ako se ne najde tisti zavitek. Toda kdaj se je kaj takšnega našlo čez več kot leto dni? Čudeži se ne gode tjavendan; zastoj je vsak najmanjši up. A bolj ko je udarjala nesreča ob njegovega življenja čoln, bolj je hrepenel Lojze po sreči, bolj ga je gnalo, da bi pustil vse in šel v svet ter križem njega iskal to, česar mu je manjkalo v nje dosego. Rekel si je sicer včasih, da je takšna misel naravnost blazna, a vendar se je ni mogel otresti; prav na dnu njegovega srca je še vedno tlel up, da najde izgubljeni denar. Pri tem dušnem trpljenju je pa zopet telesno hiral in bledelel in zopet so se menili ljudje, da ne bo dolgo. Mati njegova je molila zanj, da ne bi se mu zmešalo, zakaj to bi bila največja nesreča zanj in zanjo. In to se bo zgodilo gotovo, ako se v kratkem ne zgodi čudež, ker nobena tolažba več ne izda pri njem, ki se je z nekako slastjo zaril v razmišljanje svoje nesreče. Denar, ki mu je bil namenjen v blagoslov, mu bo v nesrečo in propast!

Približal se je zopet sveti večer. Pred prazniki je bilo treba posnažiti hiše, napraviti po shrambah lepši red, vse olikati in očistiti, da se bo svetilo brez pege in madeža, zakaj tudi v tem se kaže spoštovanje do svetih dni.

Tudi Lojze je že ves popoldan premikal stojala, brisal prah, previjal, razvijal in prekladal. Postavil je v kot tudi okrašeno božično drevo in ga je hotel zvečer razsvetliti ter povabiti tisto peščico svojih odjemalcev, da se ga razvesele z njim vred tudi oni. Pri tem je opazil, da stoji neka omara preblizu drevesa, in da jo je treba odmakniti, da se zvečer ne obžge. Takoj je prijel za rob in začel odmikati. Tedaj je pa slišal, kako je nekaj škrtalo ob zidu počasi navzdol in ko je omara popolnoma odmaknil, je padlo z nekim šumom na tla. Kaj je neki moralo biti gori? Lojze sam ni nikdar položil ničesar tja gori, kdo naj bi bil drugi to storil, da bi ne bil opazil on?

Stopil je za omaro in pogledal na tla. Tedaj je pa prebledel kakor stena in z desnico se je prijel za glavo. Strmel je tja doli in ni verjel svojim očem. Misli je, da sanja. Na tleh pa je ležal prav tisti zavitek, ki mu ga je podaril tovariš poročnik na onem hribu tisto jutro pred usodno bitko.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Ženin piše svoji nevesti pred odhodom na bojišče.

Draga Micika! Tvoje pisemce sem prejel. Prisrčna Ti hvala. Tvoje pismo bom vzel s seboj, da si bom s prelepimi in tolažilnimi besedami lajšal trpljenje. Draga Micika! Spet grem na bojišče; za koliko časa, ne morem vedeti. Mogoče se vidimo kmalu, morda pa nikdar več na tem svetu. Srčno rad bi bil prišel še enkrat domov, da bi še enkrat videl svoje drage domače in Tebe, Micika. Toda ni mi mogoče, ker ne dobim dovoljenja. Naznanim Ti, da sem svete zakramente prejel in sedaj sem potolažen in pripravljen za vsak slučaj. Veš, jaz se prav nič ne bojim iti v boj; kar je božja volja, to naj se zgodi! Vdal sem se popolnoma božji previdnosti. Prosil sem presveto Srce Jezusovo in Marijino, da bi me še ohranila pri življenju; zakaj rad bi še živel zaradi Tebe, Micika. Ako mi je pa Bog odločil, da ostanem na bojišču, prosim, ne žaluj preveč, saj bom dal življenje za vero in cesarja, za mojo in Tvojo domovino. Torej ne žaluj; bom pa v nebesih prosil zate, če se več ne vrnem. Kakor me je Marija varovala prvič, tako upam, me bo tudi zanaprej; saj sem se njej v varstvo izročil. Zdaj pa, draga, Te prosim, da oprostiš moji slabi pisavi. Ostani zdrava; moli in prosi zame, da me Bog ohrani. Na svidenje enkrat če ne tukaj, pa nad zvezdami! Mnogo pozdravov! Z Bogom!

Ruske dum-dum krogle.

Organist A. Jobst iz Žirov služi v 7. pešpolku (koroški, povečini slovenski polk), ki izvršuje, kot priznava z občudovanjem vse časopisje, prava čuda hrabrosti v družbi z našimi kranjskimi in štajerskimi junaki tam gori ob Dnjestru, kjer so zadnji čas najhujši boji. Nesreča ga je že drugič zadel: prvič v Karpatih pozimi, drugič te dni ob Dnjestru. Z Ogrskega sam tako piše: Szatmar-Nemeti, 28. junija 1915. Sem tukaj v bolnišnici. Rana ni nevarna, a operirati se bom moral dati, ker je v rani še kos dum-dum krogle. V tej bolnišnici (Szatmar-Nemeti) ne bomo dolgo, transportirali nas bodo naprej. Čuje se, da v Budimpešto. Moja rana bo kmalu zaceljena; mogoče, da dobim kaj dopusta, ako me kar od tukaj ne pošljejo zopet nazaj v rojno črto. Ranjen sem bil ob Dnjestru, onkraj vode. Rusi so naskočili, mislili so nas zapoditi v vodo, potem ko so nam že most razstrelili. A mi smo jih vrgli nazaj in povrh še okoli 9000 ujeli. Žalibog, Rusi streljajo še zmeraj z dum-dum krogami... Kako rad bi prišel v Žire pogledat orgle! Zmeraj mislim nanje in na zbor... Ali je Slavko potrjen? Ali je gospod Hladnik tudi že v Galiciji? — Sedaj je tukaj strašna vročina. Mogoče, da se več ne vrnem v Galicijo, ampak v Italijo; saj konca tako še ne bo...

Tujina in domovina.

Pismo slovenskega junaka Jažeza Antona Dvoršaka iz Hoč pri Mariboru, ki se nahaja sedaj na južnem bojišču, II. kolona, piše svojim staršem med drugim:

Dragi starši! Danes med potjo Vam želim malo popisati, kako se mi godi, odkar sem srečno prestal boje na severnem bojišču. Po naši zadnji veliki zmagi sem bil namreč prestavljen med drugim. En dan smo se peljali z vlakom, sedaj pa smo že 14 dni kar na maršu. Od sedanje bitke Vam še ne morem nič pisati, ker še nismo s sovražnikom skupaj, o minulih bitkah pa tako v časnikih berete; resnica je vse, kar je bilo pisano o naših velikih zmagah. Sovražnik je vedno slabši, Avstrija pa vedno močnejša. Kako je svet uničen, mi ni mogoče popisati. Kjer so bile velike bitke, se ne vidi drugega nič, kakor pepel in grobovi. Tukaj v tem kraju, kjer sem sedaj, je vsega dovolj za živež, ker je namreč silno rodovitno polje, kakor ga v svojem življenju še nisem videl. Tri dni smo šli kar naprej, pa nisem videl nobene goščave, ampak samo rodovitno polje. Toda ne mislite, da imajo tukajšnji prebivalci v mirnem času vsega dovolj. Za les jim hodi trda; tudi premoča v bližini ni. Ti prebivalci si gnoj sušijo za kurjavo; videl sem to na lastne oči. Ob takšnih prilikah se spominjam naše mile slovenske pesmi: Oh premila domovina, ljubi moj slovenski kraj!

Pa je tudi resnično malo takšnih krajev, kakor je naša slovenska domovina, kjer imamo vsega dovolj. Navdušeno se bomo tudi zanaprej bojevali, da pridobimo naši lepi Avstriji slavno zmago.

Materin blagoslov . . .

Iz pisma Franca Bečana, ki se je boril kot vojak lovskega bataljona št. . . na severnem bojišču:

Spominjam se, ko sem se pred tremi meseci poslovil od dragih staršev, kako se mi mati nekako s povzdignjenim glasom rekli: »Sin, na Boga ne pozabi!« Še sedaj slišim ta glas in ta glas sem slišal tudi v vojski, ko so topovi grmeli in krogle žvigale; ta glas mi je bil povod, da nisem na Boga nikoli pozabil. Prepričan sem, da bi mogoče že davno ležal v gališki zemlji, ko bi ne bil pod božjim varstvom. Vsako jutro se priporočam božjemu varstvu in potem grem neustrašeno v boj. Tako sem šel v borbo tudi dne 13. junija, ko je imel naš bataljon na drugi strani reke Dnjestr strahovit boj.

Solnce je ravno vzhajalo, ko smo dobili povelje za napad na sovražnika. Nasadili smo bajonete ter smo šli v rojni vrsti naravnost proti sovražniku. Rusi so zaceli na nas streljati, da so padale krogle kot toča. Toda mi ne zmeneč se za to, smo drveli naprej. Med potjo je seveda tu in tam padel vojak, toda mi smo šli vedno naprej. Dvajset korakov pred sovražnikom smo popadali na tla in sedaj smo začeli tudi mi streljati. Ta čas je začelo tako grnjeti iz topov in pušk, kot bi se svet podiral. Naš voj je ležal v žitu in tako smo bili vsaj nekoliko kriti.

Na moji desni strani je bil vojak zadet v desni laket. Prosil me je za božjo voljo, naj ga obvežem. Imel je že grozno

rano od dum-dum-krogle. Z veseljem sem storil to delo usmiljenja, dasiravno sem bil sam v veliki nevarnosti. Ravno ta čas, ko sem ga obvezoval, zadene krogle vojaka na moji levi strani. Zakričal je »Jezus, Jezus!« zatrepetal z nogami, stisnil zobe, zaobrnil oči in bil je — mrlič. V tem pride povelje »hura« in mi, zvesti prisegi, smo vstali in naškočili sovražnika.

To je bilo klanje. A Rusov je bilo mnogo več kot nas. Pride povelje »Nazaj!« in mi, kolikor nas je ostalo, smo s krvavimi bajoneti sledili povelju. Toda prav sedaj se je pokazalo, da, kadar je sila največja, je božja pomoč najbližja. Prišlo nam je na pomoč nekaj rezerve in mi smo se z isto obrnili ter tako srečno pregnali sovražnika. Ko so Rusi odšli, smo videli, koliko izgub so imeli. Vse polno mrličev je ležalo naokrog.

O, kako se moram zahvaliti Bogu, da sem odnesel zdravo kožo. Glasu materinega pa: »Sin, na Boga nikdar ne pozabi!« se hočem vedno držati.

Imenite »špas«.

Ferdinand Koren, rudar iz Idrije, piše 30. junija iz K. na Primorskem:

Danes smo napravili imeniten »špas« s polento. Na neko osamljeno pečino smo ponoči privezali ob koncu ročnega vozička prazen, neraben sod (v obliki kanona). Zraven smo pristavili za stražo slamanatega vojaka v stari avstrijski uniformi. Po vrhici smo »baterijo« zvezali z varnim zavetiščem, da smo lahko vso stvar nekoliko pregibali. Zjutraj so Lahi naš kanon kmalu opazili, dasi ga nismo izpostavili čisto na videk, ampak za kamenje, ki naj bi služilo za kritje. Takoj so jeli prožiti topove na slamnato stražo, ki se je semintje majala. Ta epizoda je trajala dober četrt ure. Ko so nazadnje izpodbili skalo in kanon, je šlo vse v dolino.

Gospodarske vesti.

Tržni in gospodarski pregled.

Ker smo v vojski z Italijo, je prav, da si malo natančneje ogledamo medsebojne trgovske razmere držav. Naš izvoz v Italijo je začel že pred leti zelo pešati. Leta 1913. se je iz Avstrije prodalo v Italijo za 264.1 mil. lir. Prodali smo Lahom za 5.7 milijonov konj, lesa za kurjavo za 6.5 milijonov, pohištvenega lesa 39.9 milijonov. Lani smo na Laškem kupili za 158 milijonov, in sicer za 18 milijonov pomaranč in limon, za 15.890.000 svile, posušenega sadja za 10.287.226 milijonov itd. Skoro gotovo ne bomo laške svile prav nič pogrešali. Bodo morale dekleta vaj malo bolj ponižno hoditi. Tudi pomaranče in limone bomo prav lahko pozabili, ko je naše sadje še boljše. Kje bodo pa Lahi dobili nadomestilo za naše konje in les, za sladkor in steklo?

Veliko pridelajo Lahi vina. Lani so ga imeli 68 milijonov hl, to je na vsakega Laha je prišlo 200 l vina. Zdaj jim je vroče, ga bodo gotovo lahko popili. Žita imajo bolj malo. Vsako leto je treba zlasti pšenice veliko uvažati. Ko bi bili bolj pridni,

bi prav lahko pridelali žita še več, kakor ga zase porabijo. Zdaj so rodovitni kraji z močvirji pokriti, ker so se podrli vodovodi starih Rimljanov, ki so vodo v daljna mesta napeljali. Nikogar ni, ki bi v revnih krajih mogel in hotel te razmere urediti.

Riža pridelajo na Laškem čez 5 milijonov kvintalov. Vlada misli pridelovanje riža še bolj razširiti, da bi reveži ob slabih letinah imeli domači živež poceni. Sicer je pa 5 milijonov kvintalov primeroma malo pridelka. Ogrska same pšenice skoro desetkrat toliko pridelava, turšice pa precej več.

Laško olje, ki se pri nas za solato rabijo, pa ne pride samo iz Laške. Mnogo prav dobrega olja se dobi že v Istri in Dalmaciji, še več ga je na Grškem in Španskem. Le v slednji deželi se je leta 1913. pridelalo 14 milijonov kvintalov. Zanimive reči smo tudi o kavi zvedeli. Mnoge je že skubelo, če kofeta več ne bo. Zdaj je postalo znano, da je braziljska vlada v Evropi osnovala posebne agenture, ki pospešujejo prodajo kave. Ena sama tvrdka v Londonu je dobila skoro 2 milijona kvintalov. Te agenture morajo obekem izdajati poročila v časopisih, kako je kava dobra in zdrava. Z vsemi sredstvi si prizadevajo, da bi ljudje še več kave porabili. Kakor se kaže, ni treba našim ljudem posebno priporočati kave. Uživanje kave se še prehitro množi. Mnogo škode napravi kavi čaj, ki se meša z žganjem. To je pa pravi strup za naše ljudi, zlasti za ženske in otroke. Tovarnarji sladne in kolinske kave ter drugih primesi si zelo prizadevajo, da bi z brošurami in raznimi članki po časopisih ljudi prepričali, da je ravno njih roba najboljša. Tiste kavine agenture braziljske vlade po evropskih mestih naj bi ljudi tudi poučile, kako neumno je uživati čaj ali kavine primesi, vsled česar se potem manj kave porabi. Kave nam za enkrat gotovo ne bo zmanjkalo. Ne smemo se čuditi braziljski vladi, če hvali svoje blago; gre se ji za življenje. Leta 1913. se je prodalo vsega iz Brazilije za 854 milijonov, leta 1914. le za 503 milijonov.

Če malo pomislimo, nam postane jasno, zakaj Amerika prav ničesar ne stori, da bi se vojska naglo končala, ampak jo zavlačuje, ker daje orožje in žito našim nasprotnikom. Čim dalj časa vojska trpi, več bo šlo denarja iz Angleske in Francoske v Ameriko. »Kdor ima denar, je sveta gospodar«, si mislijo Amerikanci. Če bo vojska še dolgo trpela, postane evropski trg od Amerike vedno bolj odvisen. Pri nas je tudi draginja, toda denar ostane doma. Iz Francoske in Angleske pa gredo milijarde na tuje. Poslovno leto računajo v Ameriki od septembra do septembra. Prodali so pšenice leta 1913. za 11 milijonov dolarjev (po 5 K torej za 55 milijonov kron), leta 1914. za 29 milijonov dolarjev. Od te je šlo leta 1913. na Francosko za 5 milijonov kron, leta 1914. za 43 milijonov kron; na Anglesko leta 1913. za 23 milijonov kron, leta 1914. za 36 milijonov kron; na Nemško leta 1913. za 9 milijonov kron. Bakra so prodali leta 1913. za 67 milijonov kron, leta 1914. za 34 milijonov kron, l. 1914. — Bakra so prodali l. 1913. za 67 milijonov kron, l. 1914. za 34 milijonov kron. L. 1913. ga je vzela največ

Nemčija za 18 mil. K, kakor bi čutila naprej, kaj bo prišlo. Avstrija je vzela bakra za 35 milijonov kron. Bombaža so prodali Amerikanci leta 1913. za 330 milijonov kron, leta 1914. le za 34 milijonov K. Sama Nemčija je vzela leta 1913. bombaža za 101 milijonov kron. Angleška država ga je vzela leta 1913. za 130 milijonov kron, leta 1914. le za 11 milijonov kron. Ni čudno, če godrnjajo farmerji, ki se z bombažem pečajo, nad ameriško vlado, ki jim bo to lepo gospodarsko panogo končala.

Zelo umestna je bila pri nas vladna odredba, da se ne sme mlada živina pod dre in pol leti prodajati. Čudno je pa, da na vsak semenj priženo veliko mlade živine, zlasti telic, in te potem silijo po znatno nižjih cenah trgovcem. Kako nespametno je to! Krme je zrastlo letos silno veliko. Cena ne bo šla za enkrat nazaj. Čemu torej ponujati živali, pri katerih se največ priredi? Najlepšo govejo živino so na Dunaju že plačevali do 3 K 40 v. Na naših sejnih se je tudi doseglo do 2 K 70 v. Lani ob tem času so bili pa volji po semnih 60 do 70 v, krave po 50 v. Par volov je letos 2000 K več vrednih, kakor lani. Torej ne v škodo prodajati!

Vlada je sama spoznala, da mora živina nekaj žita dobiti, da se odčrbeli. Dorekla je na Češkem in bo gotovo tudi pri nas, da se vse slabo žito, takozvano zadnje žito, pokremi. Pretekli teden so prašiči ali v ceni malo nazaj. Gotovo se bo cena zopet kmalu dvignila, ker dobrega blaga sploh ne bo lahko dobiti. Najlepše prašiče in meso so plačevali na Dunaju do 3 K 60 v. Debeli so bili cenejši.

Sladkor pod državnim nadzorstvom.

Vlada je vzela tudi sladkor pod strožje državno nadzorstvo. Državni zakonik z dne 11. t. m. prinaša naredbo trgovinskega ministrstva, ki ustanavlja novo organizacijo: sladkorno centralo. Člane imenjuje trgovinski minister iz krogov tovarnarjev surovega in rafiniranega sladkorja. Centrala bo edina imela pravico razpolagati s sladkorjem, skrbeti za primerno razdelitev surovega sladkorja med sladkorne tovarnice in za zadostno preskrbo vsega civilnega in vojaškega prebivalstva. Centrala stoji pod državnim nadzorstvom, vladni komisar ima pravico odredbe centrale odstaviti.

Z isto naredbo se je dejal pod državnim nadzorstvom ves neobdavčeni sladkor vseh vrst, kateri leži po tovarnah in prostih skladiščih, v kolikor že ni poproštan na podlagi sedanje temeljne cene 79 kron, nadalje ves pridelek prihodnje obratne dobe 1915—1916 (september-avgust) in poleg tega so vse predprodaje za sladkor iz obratne dobe 1915—1916 proglašene za neveljavne.

Kljub večjim razpoložljivim množinam je vendar tuintam nastopilo pomanjkanje sladkorja. Ljudje so res rabili več sladkorja, ker so se v primeri s sladkorjem druga živila znatno podražila, industrije so rabile več; promet je zastajal, ker ni bilo to in končno se je precej ljudi preskrbelo iz navadno potrebo za daljši čas. Pa kljub temu krajevnemu pomanjkanju ne more biti govora o pomanjkanju sladkor-

ja, kajti po uradni statistiki je sladkorja dovolj do konca tega leta.

Vlada je hotela doseči dvoje: zabraniti neupravičeno draženje, drugič pa zagotoviti, da se bodo še tudi v novi obratni dobi izdelale potrebne množine sladkorja in izročile trgovini in občinstvu na razpolago.

× × ×

Razglas o oddaji plemenskih prašičev. C. kr. kmetijska družba kranjska oddaja s pomočjo državne podpore in s pomočjo deželne podpore dogovorno z deželnim odborom kranjskim žlahtne plemenske prašiče, večinoma z dolгими, visečimi ušesi, po znižani nakupni ceni iz deželnih prašičerejskih zavodov, oziroma postaj, pod nastopnimi pogoji: 1. Sedaj so na razpolaganje in se zato oddajajo plemenski prašiči večinoma čez pol leta stari. 2. Znižane cene plemenskim prašičem so 2 K 40 vin. za kilogram žive teže in so torej nižje kakor tržne cene. Plemenski prašiči so seveda veliko dražji in se plača razlika med gorenjo in nakupno ceno iz deželne, oziroma državne podpore. 3. Oddajajo se ali sami mrjasci, ali mrjasec s svinjico, ali pa tudi same svinjice, če je v bližini kak družben mrjasec. 4. Kdor prašiče vzame, se mora pismeno zavezati: a) da jih bo imel za pleme najmanj dve leti, b) da bo razpisal kmetijski družbi, kadar jih bo nehal imeti za pleme, c) da bo pripuščal mrjasec tudi k svinjam drugih gospodarjev. Dosele prošnje bo odbor reševal vedno takoj, kakor hitro bodo naprošene živali na razpolago. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Kdo povrne?

Kdo povrne škodo, ki jo naredijo vojaki na kmetijskih zemljiščih, in kdo plača tisto, kar vojaki vzamejo in ali imajo vojaki pravico, poljubno jemati klavno živino ter določevati ceno?

Odgovor: Glede na veliko važnost, ki jo imajo letos vsi kmetijski pridelki, je c. kr. vojno ministrstvo ukazalo, da se morajo vojaki brezpogojno ogibati poškodb na zemljišču. Škodo, ki jo vojaštvo mora napraviti vsled vojnih podvzetij in kar je z njimi v zvezi, je takoj naznaniti bližnjemu vojaškemu poveljniku in je zahtevati, da se škoda ceni in plača, oziroma vsaj potrdi zaradi poznejše izterjatve. Ker moštvo in podčastniki sami ne morejo ničesar ukreniti, zato naj se vselej zahteva ukaz poveljujočega častnika; od njega se tudi zahteva povračilo škode, cenitev ali vsaj potrdilo za poznejšo izterjatev. Vsekakor je pa dolžnost vsakega posestnika, da je previden in vljuden, ker vse vojaško osebo ne pozna vseh predpisov, drugače lahko nastanejo velike in usodopolne nepravilike; pravica naj se skuša doseči z vljudno prošnjo, in če ta nima uspeha, se je pritožiti na okrajno glavarstvo. Če vojaki rabijo kako reč v vojne namene, se morajo glede cen dogovoriti (ne sami določiti, razen če so nastavljene maksimalne cene), morajo dotični predmet plačati ali pa vsaj dati od častnika podpisano potrdilo, v katerem je označen predmet

in cena. Vedno naj se prosi na potrdilu zapisati poveljništvo tistega krdela, ki je kak predmet vzelo, pa ga ni takoj plačalo. Za sedaj še ni zaukazano rekviriranje klavne živine, ampak imajo poveljništva vojaških krdel nalogo takoj živino kupovati proti takojšnjemu plačilu ali proti potrdilu, v katerem je vrednost zapisana po ceni, ki se je dogovorila. Moštvo in podčastniki nimajo pravice na svojo roko take kupčije sklepati, ampak le častniki v imenu poveljništva kakega krdela. Župani naj se ne ustrašijo zaradi zahtev moštva in podčastnikov, ampak naj izvršujejo le povelja častnikov, ki se izkažejo, da nastopajo v imenu kakega vojaškega poveljništva. Vse dozdevne krivice je takoj naznaniti c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Vprašanja in odgovori.

A. P. v št. pri T. — Pojasnila o vojaških-ujetnikih daje poizvedovalni urad Rdečega križa na Dunaju, v kolikor je možno. Na dopisnici blagovolite povedati, da je pred sedmimi meseci prišlo obvestilo iz srbskega ujetništva. Naslov poizvedovalnega urada: Hilfs- und Auskunftsbureau vom Roten Kreuz zu Gunsten der Kriegsgefangenen — Wien.

KDO VE?

Iščejo se: Henrik Punič, vojak pri c. in kr. pp. 97, 1. komp., IX. voj. — Begunci iz županstva Anhovo pri Cerknem na Goriskem in sicer naslednjih družin: Gabriel Mavrič, Valentin Perfeta, Štefan Zelinšek. — Kdor bi vedel dati kaj podatkov, naj bi ustregel poizvedovalcem ter sporočil uredništvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Tedenska pratika.

23. julija.

1. **Sv. Apollinarij**, škof in muč., je bil pomočnik in spremljevalec sv. Petra, ki ga je posvetil za škofa v Raveni. Umrl mučeniški smrti z avlo vere leta 75.

2. **Sv. Evgenij**.

3. **Sv. Rasif**.

Solnce v 4. u. 24 m. — z. 7. u. 47 m.

Luna v 5. u. 46 m. — z. 0 u. 12 m.

24. julija.

1. **Sv. Roman**, muč.

2. **Sv. Frančišek Solano**.

3. **Sv. Ursicla**.

4. **Sv. Kleonik in Stratonik**, mučenca v Siciliji.

5. **Sv. Viktor**, vojak na Španskem.

6. **Sv. Vladimir**, ruski knez.

7. **Sveta Kristina**, dev. muč. v III. stol. na Grškem. Ubogim je izkazovala veliko dobrot; v to je porabila tudi zlate in srebrne malike svojega očetja. Ko je njen poganski oče izvedel, da je kristijana, je najpoprej naročil sužnjem, naj jo bičajo; končno je bila mučena s posilicami.

8. **Sveta Akvina in sveta Niketa**, mučeni v Liciji.

Solnce v 4. u. 25 m. — z. 7. u. 46 m.

Luna v 6. u. 45 m. — z. 1. u. 13 m.

25. julija.

1. **Sv. Jakob Starejši**, apostol, brat svetega apostola Janeza. Sv. Jakob je prvi izmed apostolov umrl mučeniške smrti leta 42. po Kr.; bil je vsled povelja kralja Heroda Agripe obglavljen. Herod si je s preganjanjem kristjanov hotel pridobiti judovsko ljudstvo in njegove prvake. Ostanke sv. Jakoba so bili v VIII. stol. prenešeni na Španjo, kjer je bila zgrajena sloveča romarska cerkev, imenovana Sant Jago di Kompostela.

2. **Sv. Krištof**, muč.

3. **Sv. Valentin**.

4. **Sv. Magnerih**, škof.

5. **Sveta Teja**.

Solnce v. 4. u. 26 m. — z. 7. u. 45 m.

Luna v. 7. u. 29 m. — z. 2. u. 28 m.

26. julija.

1. **Sveta Ana** (hebr. beseda pomeni: milostna, Miljuša), mati Marije Device. Z možem Joahimom se je odlikovala po pobožnosti in radodarnosti. Sveta katoliška Cerkev jo časti kot vzor mater in zaščitnico zakonskih in staršev. Na slikah jo vidimo, da drži v eni roki sv. pismo, ki iz njega poučuje poleg stoječo Marijico.

2. **Sv. Valens**.

3. **Sv. Hijacint**.

4. **Sv. Erast**, sodelovalec sv. apostola Pavla.

5. **Sv. Gotalm**, kraljevski komornik v Irlandiji.

Solnce v. 4. u. 28 m. — z. 7. u. 44 m.

Luna v. 8. u. — z. 3. u. 52 m.

27. julija.

1. **Sv. Pantaleon** (grška beseda pomeni: ves kakor lev ali Usmiljenec) je bil v III. stol. rojen v Nikomediji. Njegov oče je bil pogan, mati pa, ki jo je izgubil v mladih letih, je bila kristjana. Za sveto vero ga je popolnoma pridobil sivolasi duhovnik sv. Hermolaj. Pantaleon je zaslovel kot spreten in darežljiv zdravnik; na zahtevanje poganskih zdravnikov je bil leta 303. obglavljen. Poganski cesar Maksimijan se je zaman trudil, da bi ga odvrnil od svete vere. Sveti Pantaleon se časti med 14 pomočniki.

2. **Sv. Maver** (Maurus).

3. **Sv. Feliks**.

4. **Sveta Antuza**.

5. **Sv. Natalija**.

Solnce v. 4. u. 29 m. — z. 7. u. 43 m.

Luna v. 8. u. 24 m. — z. 5. u. 17 m.

28. julija.

1. **Sv. Inocencij**, papež od l. 402—417.

2. **Sv. Nazarij**, Celsus in Viktor, papeži muč.

3. **Sv. Janez Kolombini**, ustanovitelj reda Jezuatov, je bil bogat trgovec v laškem mestu Sijeni. V mladosti je posvetno živel. Ko se je izpreobrnil, je svojo hišo izpremenil v bolnišnico in v zavetišče ubogih. Okoli sebe je zbral več somišljenikov, ki so enako ljubili uboštvo ter se zraven molitve pečali s postrežbo bolnikov, s pripravljanjem zdravil, sploh z zdravniško pomočjo. Ljudje so jih imenovali »Jezuiti«, ker so vedno po mestu klicali: »Jezus naj živi! Jezus naj je vekomaj hvaljen!« Sv. Janez je umrl leta 1367.

Solnce v. 4. u. 30 m. — z. 7. u. 42 m.

Luna v. 8. u. 43 m. — z. 6. u. 39 m.

29. julija.

1. **Sveta Marta** (hebr. ime pomeni: z bolečino obdana), devica v Betaniji, sestra Lazarja in Marije Magdalene, je zavetnica služkinj. Sveti evangelist Luka nam pripoveduje, kako je skrbno pogostila Jezusa, dočim je njena sestra ob nogah bož. Učenika poslušala zvečavne nauke. Jezus je Marto sicer pohvalil, vendar pa pristavil, da je Marija bolj naredila, ker se je bolj brigala za njegove nauke. Rekel je: »Marta, Marta! Veliko se trudiš; toda le eno je potrebno! Marija si je najboljše del izvolila.« Pozneje je prišla z Lazarjem in Magdaleno na Francosko, kjer je Lazar v mestu Masiliji postal škof, sestrí pa sta v samoti in spokornosti živeli ter s svojim zgledom veliko duš pridobili za Kristusa.

32

2. **Sv. Feliks in Simplicij**, muč. (gl. brevijar).

3. **Sv. Olaf**, kralj.

4. **Sveta Beatriks** ali **Beatrica** (lat. ime pomeni: Blažena), devica.

Solnce v. 4. u. 31 m. — z. 7. u. 40 m.

Luna v. 8. u. 59 m. — z. 7. u. 58 m.

Najnovejše z bojišč.

Novi veliki uspehi zavezniških čet. — Vindava vzeta. — Prodiranje proti Varšavi in Rigi. — Rusi se umikajo na celi črti. — Vsota ujetnikov narasla do 50.000 mož. — Novi veliki boji na Goriškem. — Vsi laški napadi zopet odbiti. — Topovski boji na južnem Tirolskem trajajo dalje. — Laška mornarica obstreljevala Cavcat in Gruž pri Dubrovniku.

To in ono.

Sodba iz otroških ust. Mali Drejče je šel s sestro k maši v župnijsko cerkev. Med mašo začne jokati, da je imela sestra s. tnosti z njim. Prišedši domov, ga kara in vpraša: »Čemu si se pa jokal?« — Drejče: »Ker so oni tam gori v drugem nadstropju (na koru) tako vpili.«

Narednik neke kompanije črnovojnikov je zapazil, da njegovi vojaki v ponedeljek niso opravljali tako točno službe, ako so bili v nedeljo doma. Blíže ko je prihajal dan odhoda, bolj pobiti so bili črnovojniki. Narednik je odločil, da ne dobi več nikdo dopusta, razen ako bi se dogodilo kaj posebnega ali kak smrtni slučaj. Nato se oglašil nekega dne črnovojnik Krnič pri naredniku, ki je bil ravno jako zaposlen, in prosi za dopust, češ da se je oglasila pri njem doma smrt. Narednik ni imel časa, da bi izpraševal in Krnič je šel zadovoljen. Ko se je naznanil pri povratku naredniku, ga je vprašal: »Kdo pa je umrl pri vas, Krnič?« — Črnovojnik odgovori: Na uslugo, gospod narednik. Smrt je prišla po našo pitano svinjo.

Dobre knjige.

Ljubitelj krščanske umetnosti. Iz daja spomeniški svet lavantinske škofije v Mariboru. Urejuje dr. Avg. Stegenšek, profesor bogoslovja. Letnik I. 1914. — Izšel je pravkar 3. in 4. zvezek z vsebino: 25 let cerkvene umetnosti v lavantinski škofiji. — Nove župnijske cerkve. — Povečane župnijske cerkve. — Nove podružnice. — Prenovljene cerkve. — Cerkevnostavna statistika. — Lavantinski škofijski muzej. — Knjiga je polna lepih slik in skic.

Pot okolu sveta. To bo zopet nekaj velikega v nedeljo, dne 25. julija, v »Kino Central« v deželni gledališču. V obliki senzacijonalne detektivske drame se bo razvijala pred nami čarobnih prizorov polna pot okolu sveta. Ta uprizoritev je po splošni sodbi nekaj najzanimivejšega, kar je bilo doslej videti v kinematografu. Predstave v nedeljo

so ob pol 11. dopoldne, ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 14. julija: 33, 45, 46, 66, 73.

Dunaj, 17. julija: 80, 5, 56, 62, 26.

PREVIDNOST

ki je poskrbela za pomoč vsem človeškim zmožam in prestopkom, je stvarila lajšajoča sredstva tudi za bolečine, ki nastanejo vsled prepiha, prehlajenja ali viage. Že stoletja so znani ljudem bolečine lajšajoči rastlinski sok in iz teh je pripravljen Fellerjev rastlinski-zeliščni fluid z zn. »Elza-fluid«. Vsled tega njegov bol lajšajoči učinek pri revmatičnih, nevralgičnih, protinskih bolečinah, bodanju, odagrij, trganju, bolečinah v križu in hrbtisu. To sredstvo je jako priporočljivo, če naroče cenj. bralc 12 steklenic za samo 6 kron poštnine prosto pri lekarnari E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 16 (Hrvaška). — Ker se pa vse dobro posnema, se ponareja tudi Fellerjev »Elza-fluid« in prodaja pod enako se glasečimi imeni in je tedaj v svrhu varstva ponaredb natančno paziti na ime »Elza-fluid« in na naslov, norser — — —

SKRIVALNICA.

Kje je ponesrečeni jezdec?

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Vsak lišaj

tudi zastareli lišaji na glavi in bradi, srčica, pralica, se odstranijo s kosmet. milom, na avn. sredstvom proti lišajem v najkrajšem času. — Mnogo zabavlj. Cena K 3.—.

Edina zaloga: PHARM. MR. LUDW. AUER, Dunaj III, K&K becgasse 15.

Gospodarska zveza v Ljubljani ima v zalogi:

otrobe, mešane in koruzne jedilno olje, riž, čaj kakor tudi vse drugo specerijsko blago. Oddaja na debelo.

Pozor!

Neki mož, baje iz Soteske pri Novem mestu je povedal v Dobrniču pri kapelici neki tukanjski ženi, ko je šel peš o Binkoštih z Brezji, da mu je pisal njegov sin iz ruskega ujetništva, da je z njim skupaj ujet tudi nadučitelj iz Dobrniča. Tisti mož, ki je to povedal ženi iz Dobrniča, naj se glasi pismeno ali ustmeno pri podpisani proti nagradi. **MARIJA FRANKÉ-tova, učiteljica v Dobrniču, soproga Ivana Franké.** 1425

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

- Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti . . . . . K 8-40
- 410 Nikel - anker - Roskopf ura 4-10
- 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče 5-00
- 719 Srebrna rem. ura 7-80
- 720 Srebrna cilind. rem. ura 9-70
- 1450 Bela kovinasta verižica 2-80
- nikelnasta 1-
- 916 Srebrna verižica 3-20
- 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavrtnate verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštnine prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za poš. **5 %** ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Poliak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruđen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. sole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. šn. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Prodajalnice razvidne po letakih.

Fritz Schulz, jun. družba z. o. j. Aussig n. L.

Zahtevajte

zastoj in poštnine prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in toaleto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. Brux št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5-—, Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4-—.

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38 v hiši Zadrugne Zveze

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini milnice

———— Ustanovljena leta 1911. ———

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za-

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovane ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišuća, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnjo K 11,- post. prosto po povzetju. Po kilograma prvovrstnega finega čaja za K 2-20 pošlje A. Schapira št. 473, izvoz kave in čaja, GALANTA.

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po

: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Suhe gobe, rdečo deteljo, motovilec, travno seme, fižol in drugo

1944*5

kupujeta

SEVER & URBANIČ
Marijin trg 2 LJUBLJANA Marijin trg 2

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170,217.149-00

Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43,424.496-17

V letu 1913 se je izplačalo za-

varovancem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v

lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas. onj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Podkovska šola c. kr. kmetijske družbe Kranjske

1334 3

išče enega ali dva

kovaška pomočnika

vojaščine prosta. Vstop takoj. Plača po dogovoru.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in žejo gaseča, lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišuća perla, vijanovec. Ta pijača se lahko podeli razvija blaginja pozimi pa vroča meta, ruina in žganja. Skaziti se ne more. Snovi z natančnim navodilom stanje K 4-50 franko po povzetju. Na 3 takih porcijah dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice, neopremljene vrednosti, ker delavce ta pijača osvaja ne upijani, vsled česar ne izgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava.

1351

Toplo priporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blaga

za obleke, suknje, bluže, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoje K 15-—, lepša vrsta zavoje

K 20-—, najlepša vrsta zavoje K 25-

franko po povzetju pošilja

A. Jelinek, l. češka tlaonica v Jimramově (Morava)

Zelo topla priporočena.

Kdor poskusi, kupi vsevid.

Obleče se lahko cela rodbina!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ
BOLJŠA SEDANJOSTIX

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE
ZIJE CESTA 57.14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruha z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta stev. 6, prililčje, v lasti hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni
zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

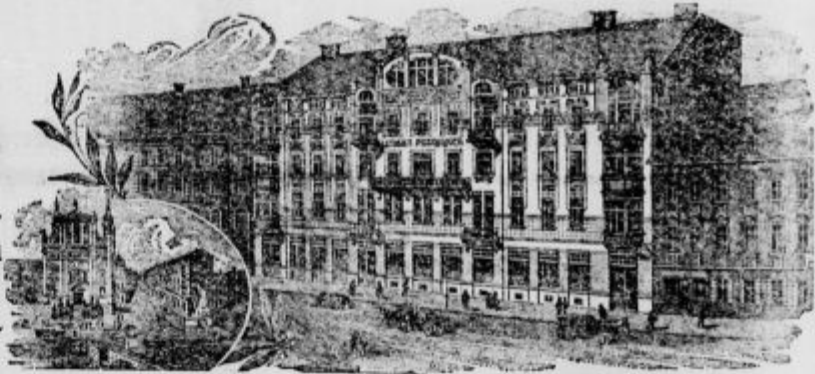
in jih
obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.